

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, ponedeljek 9. januarja 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Tuji zastopniki

— glavna opora za devizna
tihotapstva

Le polagoma pričanja prodirati spoznanje o škodljivosti tujih zastopnikov tudi v kroge, ki dosedaj temu važnemu vprašanju niso posvečali zadostne pažnje. Zato se tudi zahteva trgovstva, da morajo biti zastopniki tujih trgovskih družb, ki od teh trgov tako podpirala, kakor bi se morala.

Zato se tudi niso storili nobeni energični ukrepi, da bi se vprašanje tujih zastopnikov uredilo tako, kakor bi bilo v interesu našega narodnega gospodarstva. Menda so mnogi naši odločilni činitelji res mislili, da je trgovska zahteva za odpravo zastopanja tujih firm po tujih državljanah nastala samo iz konkurenčnih razlogov. To pa seveda nikakor ni res, ker tu sploh ne gre za ozko konkurenčno vprašanje, temveč za splošne nacionalne interese. Gre za zaposlitev domačinov, gre za to, da ostane doma denar, ki ga dobe tuji zastopniki, ne pa da gre ta denar v tujino. Gre pa tudi za našo nacionalno čast, ker samo v kolonijah so zastopniki tujih firm nedomačini.

Sedaj pa je upravičeno upanje, da bodo naše oblasti vendarle energično nastopile proti temu, da bi zastopstva tujih trgovskih družb pri nas le v rokah tujih državljanov. To pa upamo zaradi tega, ker se je izkazalo — kakor poroča »Jugoslav. Kurir«, da izvira tihotapstvo z devizami v veliki meri od tujih zastopnikov. O tem piše »Jugoslav. Kurir« naslednje:

»Zadnji dogodki na našem notranjem deviznem trgu so odkrili, da se nekateri brezvestni spekulanti ne ozirajo na interese države. Med temi brezvestnimi spekulanti je največ tujcev, in to zlasti tujih zastopnikov. Njih kršitve naših deviznih predpisov se morejo ugotoviti le težko, ker za popolno nadzorstvo nad vsemi posli, da se preprečijo devizne kršitve, ne zadostuje, če se samo izdajajo odločbe proti deviznim kršitvam in če se grozi s kaznimi. V ta namen je potrebna posebna organizacija, ki bi bila v resnici zadostno jamstvo, da bi se ti predpisi spoštovali in da bi na ta način bila zavarovana narodna valuta oz. dinar pred temi spekulanti.

Med vprašanji, ki bi se morala rešiti v interesu narodne valute, je na prvem mestu vprašanje kontrole cen predmetov, ki se uvažajo v našo državo, zlasti pa onih, ki se uvažajo iz držav, s katerimi se po naših pogodbah opravljajo trgovska plačila v zlatu oz. v svojbodnih devizah. Mnogo dokazov je, da se uvoz nekaterih predmetov iz neklirinskih držav glede cen zlorablja. Ugotovilo se je namreč, da so cene v fakturah mnogo večje kakor pa so v resnici. Na podlagi teh faktur dobivajo spekulanti, med katerimi je največ tujih državljanov in ki bi mogli vsak hip odpotovati iz naše države, posebno dovoljenje od Narodne banke za plačilo blaga na podlagi uvoznih dokumentov ter na ta način na nezakonit način iznašajo devize iz države. Ta razlika med dejanskimi in fiktivnimi cenami dostikrat znaša 30 do 40 odstotkov.

Zato je neobhodno potrebno, da se uvede kontrola cen za predmete, ki se uvažajo iz neklirinskih in neklirinskih držav. Šele po uvedbi te kontrole tujih predmetov bi dosegli devizni predpisi

svoj namen, ter s tem onemogočili tudi veliko kršitev deviznih predpisov. Ta kontrola cen ne bi smela biti noben težaven problem. Narodna banka bi mogla

skupno z Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine in s finančnim ministrstvom ustanoviti poseben urad za kontrolo cen. Ta urad bi mogel vedno imeti točno

in resnične podatke o cenah vseh predmetov, ki jih uvažamo. S tem pa bi bilo tudi zelo olajšano, da opravljajo svojo nalogo in sicer z največjim uspehom.

piral njen razvoj. Narodna galerija v Ljubljani ga šteje med svoje velike dobrotnike.

Že zelo zgodaj pa se je začel Alojzij Vodnik tudi zanimati za razvoj slovenskega denarništva ter z njemu lastno preudarnostjo z velikim uspehom deloval za napredek naših denarnih zavodov. Najprej je dolgo vrsto let sodeloval pri Kmetijski posojilnici v Ljubljani, nato pa bil med prvimi, ki so pomagali ustanoviti Ljubljansko kreditno banko, prvo slovensko banko. Nad 30 let je bil Alojzij Vodnik član uprave Ljubljanske kreditne banke, že celo vrsto let pa je njen predsednik. Njegove bogate izkušnje, njegovo temeljito poznavanje slovenskih razmer ter njegova preudarnost so bistveno omogočili, da je Ljubljanska kreditna banka dosegla tako lep napredek in da je naša najstarejša banka tudi bila med prvimi zavodi, ki so premagali težave krize.

Velik smisel je imel pokojni Alojzij Vodnik tudi za obrtniške organizacije ter se svoje dni tudi aktivno v njih udeleževal. Posebej pa je treba omeniti še eno lepo lastnost pokojnika, da je namreč kot dober in vesten delavec znal tudi vedno ceniti dobro delo drugih. Lepo razmerje, ki je vedno vladalo med njim in njegovimi nameščenci, to najlepše dokazuje.

V zadnjih letih se je Alojzij Vodnik posebno posvetil Združenim papirnicam Vevče, Goričane in Medvode, katerih predsednik je bil. Poleg tega je bil tudi član upravnega sveta zavarovalnice »Slavija« in tovarne »Motvoz« v Grosupljem. Vsestranska je bila njegova delavnost, ki jo bo zato tudi slovensko gospodarstvo težko pogrešalo.

Alojzij Vodnik je bil znan po svoji solidnosti in zato je pomenilo njegovo ime cel program. Zato je imelo njegovo ime najboljši sloves in je že samo njegovo ime vzbujalo zaupanje. Alojzij Vodnik je bil eden najodličnejših reprezentantov našega gospodarskega življenja in zato pomeni njegova smrt težko izgubo za slovensko gospodarstvo.

Slava spominu Alojzija Vodnika! Naše iskreno sožalje pa njegovi zvesti družici!

Reklamacijski odbor

začne zasediti za trgovce v ponedeljek, dne 16. januarja 1939 ob 9. dopoldne.

Člana reklamacijskega odbora za trgovce sta gg. Albin Smrkolj, veletrgovec v Ljubljani, Komenška cesta in Fran Gorjanc, veletrgovec v Kranju.

V vseh zadevah, ki jih bo obravnaval reklamacijski odbor, naj se gg. trgovci obrnejo na imenovana člana reklamacijskega odbora.

Proizvodnja bolgarskega rožnega olja

Zaradi čezmerno suhega vremena je bila letos proizvodnja rož na Bolgarskem manjša za 3000 ton od one v l. 1937. Proizvodnja rožnega olja je zato padla od 2850 kg v l. 1937, na 1690 kg v l. 1938. Ker pa znašajo rezerve rožnega olja 4500 kg, se ni bati pomanjkanja rožnega olja na Bolgarskem.

Predsednik Zbornice za TOI

g. Ivan Jelačin je izročil Združenju trgovcev mesto venca za prerano umrlega stanovskega tovariša blagopok. Josipa Verliča din 500 — kot dar v podporo brezposelnih trg. uslužbencev.

Jugoslovanska razstava v New Yorku

ali zvonjenje po toči

Te dni so naši časopisi prinesli program ameriške razstave in poročilo o konferenci, ki jo je sklicala banska uprava, da se dožene, kaj naj se razstavi v Ameriki. Konferenca je bila dne 4. januarja 1939, razstavne predmete je pa treba poslati do 20. januarja v Zagreb. Vagon z robo se bo potem peljal še enkrat mimo Ljubljane. Če se natovori blago lahko v Zagrebu, bi se menda tudi lahko v Ljubljani.

Silna nervoznost vlada sedaj okoli te razstave in zabavlja se na eno in drugo stran. Kdo pa je temu kriv, če se do 4. januarja sploh ni vedelo za program in načrt razstave? Kje so pa bili dosedaj tisti gospodje, ki jim je termin prekratek? Naš list je opozoril slovensko javnost že 4. februarja 1938 — torej pred 11. meseci in povedal kako in kaj. Ker pa je zadeva sedaj aktualna, ponatiskujemo članek še enkrat.

»Ali bomo tudi za ameriško razstavo nepriljubljeni?

Previdni gospodarski ljudje so že dostikrat opozarjali na nevarnost, če svoj izvoz usmerjamo le v ene države in zlasti še, če ga usmerjamo predvsem v klirinske države. Kajti na ta način postajamo od teh držav odvisni, zlasti če naše terjatve znatno narastejo. Na ta način nam vedno grozi nevarnost, da bomo morali dovoliti znatne popuste, da rešimo vsaj del terjatev ali pa kupovati blago, ki ga ne potrebujemo ali ki bi ga mogli drugje kupiti ceneje. Vrhun vsega pa smo še v stalni nevarnosti, da zaidemo v najtežje težave, če se nakrat ustavi naš izvoz v državo, v katero smo doslej večinoma izvažali. Izkušnje, ki smo jih doživeli za časa sankcij na italijanskem trgu, bi nas res lahko izučile.

Zato so previdni gospodarski ljudje ponovno opominjali, da skušamo izvažati svoje blago v čim več držav, zlasti pa v takšne, kjer ni deviznih omejitev, kjer dobe naši izvozniki svoje blago tudi takoj plačano, ne da bi morali čakati mesece in mesece na svoj denar. Takšno čakanje požre navadno ves dobiček, če ne povzroči celo popolne izgube.

Med trgi, katerim bi morali posvečati večjo pozornost, je na vsak način ameriški trg. Tu bi se mogli uveljaviti s svojim blagom tudi s pomočjo naših izseljencev. Zlasti naše narodno blago, naši lesni izdelki, veznine, čipke, bakreni in srebrni izdelki bi mogli najti v Združenih državah Severne Amerike siljen odjem. Amerika je poleg tega važna za naš tujski promet, ker je vendar žalostno, da od tisočev in desetisočev bogatih ameriških turistov ne moremo privabiti skoraj nobenega.

Najlepša prilika za propagando naše države in naših izdelkov pa bo svetovna razstava v Ameriki prihodnje leto. Da bo ta razstava tudi sama po sebi nekaj grandioznega, ni treba posebej poudarjati, saj je ameriška tehnika danes na visoki ravni.

V drugih državah se že pripravljajo na udeležbo na ameriški svetovni razstavi. Bojimo se, da se pri nas na svojo udeležbo prav nič ne pripravljamo, pa čeprav je Amerika sama že poslala k nam spretnega emisarja, da nas opozori na to razstavo. Prav zelo nevarno je, da se bo ponovilo to, kar se je že zgodilo na pariški svetovni razstavi, ki nas je zelo veliko veljala, a je bila naša razstava tako

nesmotno in tako negospodarsko organizirana, da od nje gospodarsko nismo ničesar imeli.

Res je, ameriška razstava je še daleč, vendar pa ne tako daleč, da ne bi bilo že prav potrebno, da bi se začeli na njo pripravljati. Kajti da se je ne bi udeležili, na to ni niti misliti, ker bi bila to preusodna napaka. Sicer pa te nevarnosti itak ni, ker nekdo se bo že našel v Beogradu, ki bo prišel pri razstavi tudi na svoj račun.

Toda važno je to, da bo naš razstavni oddelek res dobro organiziran, da bomo razstavili zlasti blago, ki se v Ameriki more prodajati in da bomo znali vzbuditi zanimanje ameriških turistov, pa tudi ameriškega kapitala za našo državo.

Ne smemo pozabiti, da Amerikanci zahtevajo za svoje dolarje solidno in dobro blago. Poleg tega cenijo samo tistega, ki zna posel dobro opraviti. Te dni je predaval v Pragi podpredsednik eksportnega zavoda Češkoslovaške dr. Kose, ki se je vrnil iz Amerike ter zlasti naglasil, da bo izgubila v Ameriki vsak ugled država, katere paviljon ne bi bil na minuto točno gotov in na minuto točno otvoren. Če kje, potem bi morali na svetovni razstavi v Ameriki dokazati, da ne bolehamo za znano boleznijo »balkanske šlamparije«.

Na koncu bi še nekaj pripomnili, pa čeprav nekaj, kar ni slovensko, ker je čisto neskomorno. Dostikrat se nam je že priznalo, da smo Slovenci najboljši in tudi najumnejši organizatorji v državi. Tudi naših izseljencev je v Ameriki največ. Ali ne bi bilo prav in pravilno, če bi jugoslovanski oddelek na svetovni razstavi v Ameriki organizirali Slovenci? Dosedaj so naše oddelke na mednarodnih razstavah organizirali drugi. S kakšnim uspehom? O tem ni treba dolgo razpravljati. Pa se naj da enkrat še nam Slovence priložnost, da pokažemo, kaj znamo!

Mi se te preizkušnje ne bojimo, če nam bo tudi v resnici dana odločujoča beseda.

Kmalu bo leto dni, ko smo napisali to opozorilo in danes moremo konstatirati, da je bilo naše opozorilo zaman. Skoraj vse leto se ni nihče brigal za ameriško sve-

† Alojzij Vodnik

Komaj smo spremili k večnemu počitku uglednega ljubljanskega veletrgovca g. Josipa Verliča, ko moramo sporočiti novo žalostno vest, da je nenadoma umrl zaslužni slovenski gospodarski človek — Alojzij Vodnik.

Ni še leto dni, ko smo se na tem mestu spominjali dvojnega jubileja Alojzija Vodnika — 70letnice njegovega rojstva in 50letnice njegovega gospodarskega delovanja. Sredi najuspešnejšega gospodarskega dela in pri najboljšem zdravju je praznoval Alojzij Vodnik oba jubileja, da ni nihče mogel misliti, da bi bila slovenskemu gospodarstvu tako kmalu iztrgana delavnost Alojzija Vodnika. Zato je tudi vest o njegovi smrti tem bolj pretresla vso našo javnost.

Pokojni Alojzij Vodnik se je rodil dne 3. marca 1868. v Podutiku pri Ljubljani kot sin znanega kamnoseškega mojstra. Komaj 20 let star je moral po prezgodnji očetovi smrti prevzeti podjetje. Kljub

svoji mladosti pa je uspešno vodil podjetje, ga razširil ter ga dvignil v kratkem času v eno najbolj uglednih podjetij te stroke. Ne le v Ljubljani in vsej Sloveniji je bilo na glasu kamnoseško podjetje Alojzija Vodnika, temveč pred vojno tudi na Dunaju in Zagrebu, po vojni pa po vsej Jugoslaviji. Pri mnogih velikih stavbah na Dunaju, Beogradu, Zagrebu in drugih mestih je sodelovalo njegovo podjetje in vedno je to sodelovanje znova dvignilo sloves o solidnosti slovenskih izdelkov. Največ pa je naravno izvršilo Vodnikovo podjetje del v Sloveniji, kjer pričajo številni in umetniško izdelani nagrobni in drugi spomeniki ter lepi altariji po slovenskih cerkvah o visoki stopnji slovenskega kamnoseškega obrta.

Kamnoseški obrt je naravno vzbudil v Alojziju Vodniku tudi veliko ljubezen za upodabljačo umetnost. Živo se je zanimal za njen napredek, a tudi gmotno pod-

† Josip Verlič

Na večer Sv. treh kraljev je nenadoma umrl ljubljanski veletrgovec Josip Verlič. Vest o njegovi nenadni smrti je globoko pretresla vse njegove stanovske tovariše, saj je zavzemal pokojnik med slovenskimi trgovci eno prvih mest.

Pokojnik se je rodil l. 1885. v Smledniku ter zgodaj okusil vse težave in vse gorje, ki jih je moral in ki jih še mora prenašati naš človek, ki nima drugega premoženja ko svojo nadarjenost, pridnost in vztrajnost. Vse te lepe lastnosti je imel pokojnik Josip Verlič v obilni meri in je zato tudi kljub vsem težavam zanesljivo in vidno napredoval. Ko se je izučil trgovine v Ljubljani, je bil najprej trgovski pomočnik v Celovcu, nato pa se je osamosvojil in že pred vojno odprl lastno trgovino v Zagrebu. Po preobratu se je vrnil v Ljubljano in postal družbenik veletrgovine Gregorc & Comp., kjer je razvil veliko delavnost. Kasneje je pristopil kot družbenik v tvrdko Krisper Koloniale, po izstopu g. Lileka pa sam prevzel vse velepodjetje. Z vso svojo izredno delavnostjo se je ves posvetil svojemu podjetju, ki ga je znatno razširil in tudi povečal poslovne prostore. Kljub ostri konkurenci, ki vlada ravno v tej stroki, je zaradi svoje vedno žive delavnosti dosegal lepe uspehe, da je bilo njegovo podjetje med vodilnimi ljubljanskimi velepodjetji te stroke.

Josip Verlič se je ves posvetil svojemu podjetju in svoji rodbini. Bil je naravnost tip podjetnega trgovca, ki pozablja na počitek in ki več in širi svoje podjetje, da zahteva to od njega vedno več dela in vedno več naporov.

Josip Verlič je bil eden tistih naših trgovcev, katerih zasluga je, da je prešla naša domača trgovina v čisto slovenske roke. Med vsemi stanovskimi tovariši je zato tudi užival velik ugled in spoštovanje. Čeprav se ni javno udeleževal, pa je bil vedno zanesljiv podpornik trgovskih stanovskih organizacij. Bil je tudi zvest naročnik »Trgovskega lista« ter njegov stalen in-serent.

Kako velik ugled je užival pokojnik v vseh gospodarskih krogih, je pokazal njegov pogreb v soboto popoldne. Ljubljanski trgovci so se udeležili pogreba skoraj polnoštevilno, zastopane pa so bile tudi skoraj vse gospodarske organizacije v Ljubljani, tako zlasti Zbornica za TOI, Združenje trgovcev, Trgovska akademija, Trg. društvo »Merkur« itd. Tudi ljubljanski župan dr. Adlešič je spremljal pokojnika na njegovi zadnji poti.

V lepem in trajnem spominu bodo ohranili slovenski trgovci — Josipa Verliča. Slava njegovemu spominu!

Njegovi gospe soprogi, ki je zvesto bila vedno ob strani pokojnika, ter njegovim otrokom pa naše iskreno sožalje.

Dražba kožuhovine v Ljubljani

se bo začela nepreklicno 23. t. m. Lovci naj pošljejo svojo letošnjo žetev čimprej na naslov »Divja koža« Ljubljana-Velesejem.

Dospelost neposrednih davkov v I. četrtletju

Davčna uprava za mesto v Ljubljani objavlja, da dospe v smislu čl. 148. zak. o neposrednih davkih v I. četrtletju 1939 v plačilo:

A) dne 1. januarja 1939., I. četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družb. davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice.

B) dne 15. avgusta 1939 I. polletni obrok zemljarine.

Kronika tujega kapitala v Jugoslaviji v letu 1938

I.

V zadnjem »Privrednem pregledu« je objavil znani gospodarski publicist g. Rosenberg daljši pregled o gibanju tujega kapitala v Jugoslaviji v l. 1938. Iz njegovega pregleda posnemamo:

Balkansko-podonavske države so izrazite uvoznice kapitala, in sicer za ves čas svojega obstoja. Od leta 1824. do 1880. so bila to zlasti vojna posojila, ki so bila potrebna za politično osvoboditev teh držav. Šele v dobi 1880. do 1910. so balkanske države začele najemati posojila za svoj gospodarski dvig. V tretji dobi od l. 1910. do 1918. zavzemajo zopet vojna posojila prvo mesto. Povojna doba se zopet deli v dva dela, v dobo do l. 1930., ko je zasledoval tuji kapital čisto gospodarske cilje (zlasti tudi ohranitev valut balkansko-podonavskih držav) ter v dobo po l. 1930., ko nastaja živahnejši dotok tujega kapitala tudi v svrhu industrializacije balkanskih držav.

Industrializacija je postala za balkansko-podonavske države nujnost, ker je postal izvoz agrarnih proizvodov vedno težji, a tudi izseljevanje, da je mogla edino industrializacija zaposliti naravni prirastek prebivalstva. Zanimanje kapitalno močnih držav za podonavsko-balkanske države pa je dvignilo tudi oboroževanje, ki je dvignilo veljavo surovin teh držav. Na vse zadnje pa se tudi ne sme pozabiti, da so postale balkansko-podonavske države poprišče gospodarske tekme veselih ter je v tej tekmi pomenil kapital eno najvažnejših borbenih sredstev.

Po teh splošnih uvodnih besedah našteva Rosenberg vsa že sicer znana dejstva o udeleževanju tujega kapitala v naši državi ter navaja:

Od vseh v l. 1938. ustanovljenih delniških družb je bilo 10 s tujim ali pretežno tujim kapitalom. Skupna glavica teh družb znaša 27,1 milijona din. To ni veliko ter pomeni le 18% vseh novih družb,

po višini glavnice celo samo 1,66%. Dejanski dotok tujega kapitala pa je bil še manjši, ker so mnoge delniške družbe nastale le s spremembo že obstoječih tvrdk v delniške družbe.

Tako se je spremenila samostojna tvrdka J. Hanau, ki zastopa angleški kapital v celi vrsti podjetij (Družba prekopa kralja Petra, Radio, Jugoslov. Oniks A. B. C., Jadranske ladjedelnice) v delniško družbo z glavnico pol milijona din. Ta je potem ustanovila tudi novo družbo za električne aparate »Autelko« s pol milijona dinarjev glavnice. Zastopstva mnogih nemških tvrdk so ustanovila družbo »Jugoruda« z glavnico 2 milijona din za prodajo rudarskih strojev in instalacij. Jugoslovanska družba O. E. G. je ustanovila družbo »Olimpija« (1,1 milijona din glavnice) za prodajo pisarniških strojev. Angleška tvrdka za uvoz in predelavo nafte Jugoslov. Shell in drug je preuredila svojo trgovinsko organizacijo z ustanovitvijo družbe »Termonafta«

z glavnico 1 milijona din. Samostojna tvrdka »Mehanična tkalnica in apretura Doctor in drug v Mariboru« s sedežem v Beogradu in z glavnico 20 milijonov din, ki je pa švicarskega izvora. Zastopstvo ameriških kontrolnih in registriranih blagajn »The National Cash Registr Comp.« se je spremenila v delniško družbo z 1 milijonom dinarjev glavnice. Nadalje tudi podjetje za izvoz žitaric »Tamnik« v istoimensko delniško družbo s pol milijona din glavnice, ki je švicarska. Tudi Italijani so ustanovili svojo delniško družbo za uvoz italijanskih tekstilnih proizvodov (glavnica pol milijona din) dočim so družbo za avtomatsko telefonijo (glavnica 1 milijon din) ustanovili Švicarji.

Te nove družbe ne pomenijo torej velikih novih investicij tujega kapitala. V zvezi s tem pa je treba še omeniti razne načrte tujega kapitala za ustanovitev novih podjetij in novih investicij.

(Dalje prih.)

Novi telefonski kabli

se bodo v kratkem začeli polagati v Mariboru. Kakor zatrjujejo na odločujočem mestu, je poštno ministristvo pod pritiskom javnega mnenja in zaradi neštetihih intervencij gospodarskih krogov vendarle stavilo na razpolago potrebne kredite, da se razširi kabelsko omrežje v mestu Mariboru. Na ta način bo mogoče zadovoljiti želje vseh interesentov in jim dovoliti priključitev na telefonsko omrežje v mestu Mariboru. Dela se bodo predvidoma začela že februarja.

Kakor čujemo, čaka že nad 200 interesentov mesece in mesece, nekateri celo po več let, na telefonski priključek. Najbolj se občuti pomanjkanje kablov na desnem bregu Drave, ker so vsi kabli, ki spajajo oba dela mesta pod državnim mostom, zasedeni do zadnje

žice in ni mogoče dobiti več novega novega spoja.

Konkurzi - poravnave

Odpravlja se konkurz o premoženju bivšega trgovca Franca Pahorja v Kranju, ker je razdeljena vsa masa.

Potrja se prisilna poravnava, ki jo je sklenil trgovec Emil Blagovič v Ormožu s svojimi upniki.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju trgovca Hinka Trautmana v Murski Soboti. Poravnalni sodnik Prohinar, poravnalni upravitelj odvetnik dr. Brumen. Narok za sklepanje poravnave dne 10. februarja ob 10. uri, rok za oglasitev do 3. februarja.

Končano je poravnalno postopanje trgovke Ane Hobacher v Mariboru.

Politične vesti

Madžarski dopisni urad je po radiu objavil, da so češkoslovaški vojaški oddelki prestopili madžarsko mejo, da so pobili madžarske obmejne straže in nato s tanki prodrli cel kilometer daleč na madžarsko ozemlje ter da se je pri Munkačevu razvila bitka, v kateri da so se uporabljali tudi topovi. Čehoslovaki da so baje celo bombardirali Munkačevo. Končno vedo Madžari tudi povedati, da je Češko-Slovaška mobilizirala. Te alarmantne vesti pa najbrže ne bodo resnične, ker v Pragi nič ne vedo o teh dogodkih. Res pa je to, da je na pravoslavni božič neka madžarska teroristična tolpa vpadla na češko-slovaška tla, da je nato prišlo do streljanja med to tolpo in čl. orožniki, da pa je bila tolpa pregnana, ko so dobili čl. orožniki pomoč. En čl. orožnik je bil v boju teško ranjen. Češko-slovaška vlada je odredila, da se takoj preiščejo vse podrobnosti tega napada.

Zaradi težkih incidentov, ki so se dogodili na češkoslovaško-madžarski meji, bosta skupno intervenirala v Pragi in Budapešti italijanski in nemški poslanik, da dosežeta takojšnjo likvidacijo vseh teh dogodkov, ki že meje na odkrito vojno stanje med obema državama.

Češko-slovaška vlada je odgovorila na vse poljske pritožbe o protipoljskih akcijah. V svojem odgovoru poudarja praška vlada, da je vse poljske pritožbe preiskala in da bo tudi v bodoče storila vse, kar je v njeni moči, da se odnosi s Poljsko zboljšajo. Istočasno pa je naročila praška vlada svojemu poslaniku v Varšavi, da opozori poljsko vlado na nekatere neljube obmejne incidente, zlasti pa na preganjanje ljudi češko-slovaške narodnosti. Poljska in češkoslovaška policija sta se dogovorili, da bodo mešane patrulje obeh policij skrbale za red na meji.

V uradnem sporočilu o sestanku Hitlerja s poljskim zunanjim ministrom Beckom se nič ne sporoča o vsebini njunih razgovorov. Francoski listi pa zagotavljajo, da sta govorila o naslednjih predmetih: o nemških manjšinah na Poljskem, o stališču Poljske do ukrajinskega vprašanja, o položaju 5000 Židov, ki so jih Nemci izgnali na Poljsko, a ki jih poljske oblasti niso hotele sprejeti in so ti ostali na meji ter o stališču Poljske za primer poostitve francosko-italijanskega konflikta.

Min. predsednik Daladier je zaključil svoje afriško potovanje in se vrnil v Francijo. Njegovo potovanje je doseglo popoln uspeh. Daladier ni na svojem potovanju poudarjal samo teritorialno neločljivost francoskih kolonij od Francije, temveč zlasti naglašal stare francoske ideale svobode, bratstva in enakopravnosti ter je zlasti s tem dosegel v Alžirju in Tunisu poseben uspeh.

Min. predsednik Daladier se je vrnil v Pariz, kjer je bil navdušeno sprejet. Takoj po svojem prihodu v Pariz je odšel k predsedniku republike Lebrunu ter mu poročal o svojem potovanju. V torek bo seja vlade pod predsedstvom Lebruna.

Ob stiletnici Lavalovega francosko-italijanskega sporazuma je objavil list »Relazioni internazionali« obširen članek o današnjih odnosih Italije in Francije. List pravi, da je Francija sovražnik Italije ter dokazuje to svojo trditev v 13 točkah. Francija mora popolnoma spremeniti svojo politiko, če hoče doseči zblizanje z Italijo ter njene upravičene zahteve upoštevati. Naj Francija nikar ne podcenjuje Italije, ki se vojne s Francijo prav nič ne boji. Danes počiva mir v Evropi na treh stebrih, na Italiji, Nemčiji in Vel. Britaniji. Francija je iz tega trikotja izključena, če popolnoma ne spremeni svoje politike. Francija se mora prilagoditi novemu evropskemu podnebjju ali pa je vojna neizogibna.

Angleška kraljeva družina odpotuje v Kanado 8. maja, kakor je bilo sedaj oficialno razglašeno.

Na katalonski fronti čete generala Franca še nadalje prodirajo ter so osvojile že mesto Borja. Na estremadurski fronti pa se nadaljuje ofenziva republikancev.

Španska republikanska vlada je dala Chamberlainu zagotovilo, da v primeru zmage ne bo uvedla komunističnega režima in da tudi ne bo vodila protitalijanske politike.

Za U. S. A. namerava še Vel. Britanija odgovoriti na japonsko razveljavljanje politike prostih rok v Kitajski z gospodarskimi in finančnimi represalijami. Kakor je že pokazala zadnja kriza vlade, je položaj na Japonskem vedno težavnejši in Japonska vedno teže nosi breme vojne s Kitajsko.

Litovska vlada je ustregla klajpedskim Nemcem ter ne zahteva, da bi morali novo izvoljeni poslanci priseči zvestobo Litvi.

Občina Ljubljana
mestni pogrebni zavod
v Ljubljani

Brez posebnega obvestila

Umrl nam je naš ljubljani soprog in oče, gospod

Josip Verlič

veletrgovec in posestnik

dne 5. t. m., po kratki bolezni.

Pokopali smo ga v soboto dne 7. januarja 1939, ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Tyrševa cesta 31 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana dne 9. januarja 1939

Ana, soproga

Joško, Anka, Janez, otroci

Denarstvo

Občni zbor

Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani.

Dne 4. t. m. je bil 55. redni občni zbor tega zavoda. Iz poslovnega poročila za leto 1936. in 1937. posnemamo dodatno k našemu prvemu poročilu še naslednje podatke:

Denarni promet je znašal v letu 1936. din 826.000.000 na starem in din 15 milijonov na novem računu, leta 1937 pa din 753 milijonov na starem in din 30 milijonov na novem računu. Članov je bilo konec 1937. leta 6.576. Poslovno poročilo tudi objasnjuje razloge, zaradi katerih zavod v času zaščite še ni mogel pričeti z delnim splošnim izplačevanjem vlog. Po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov je moral zavod predvsem poravnati nezaščiten obveze. V letu 1938. so bile te do malega že plačane, zato je pristopil k delni razvezavi vlog. Za naprej bo mogel zavod v veliko hitrejšem tempu ugoditi potrebam vseh vlagateljev. Ugodne posledice delnega odtajanja vlog se kažejo v dejstvu, da je ogromna večina vlagateljev zaupala razvezane vloge kot nove naložbe zavodu. Vlog je bilo konec leta 1937. din 135 milijonov.

Izvršno poročilo uprave in nadzorstva je občni zbor po kratki debati odobril ter vzel izvajanja revizijskega poročila na znanje. Na dnevnem redu je bila tudi sprememba pravil, ki je bila potrebna radi prilagoditve novemu združnemu zakonu. V novih pravilih je število odbornikov proti dosedanemu nekoliko povečano.

Pri nato sledečih volitvah so bili dosedanji odborniki v celoti zopet izvoljeni, izpopolnjen pa odbor se z uglednimi člani iz vrst večjih vlagateljev. Izvoljeni so bili sledeči gospodje:

v upravni odbor:

Hieng Ernest, veletrgovec in španski konzul v Ljubljani,
Mr. ph. Hočevar Slavko, lekarinar v Ljubljani,
Hrehorič Franjo, veletrgovec v Ljubljani,
Juvan Franjo, posestnik in župan v Srednjih Gamelnjih,
ing. Knez Tomo, veletrgovec in danski konzul v Ljubljani,
Rus Ivan, veleposestnik v Grosupljem,
ing. Sernec Dušan, minister v p. v Ljubljani,
Šumer Hinko, šolski nadzornik v p. v Ljubljani;
za namestnike gg.:
Krek Janez, trg. zastopnik v Ljubljani,
ing. Marovt Ivan, trgovec v Ljubljani,
Ravnihar Franjo, mestni tesarski mojster in industrialec v Ljubljani ter Rebernik Franc, plesarski mojster v Ljubljani.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg.:

Kavčič Mihael, gostilničar in posestnik v Zgornji Šiški,
Meden Viktor, industrialec in predsednik Združenja trgovcev v Ljubljani,
Pungartnik Milko, trg. zastopnik v Ljubljani,
Rus Zdravko, trgovec in posestnik na Bledu,
Škrbec Franjo, trgovec z lesom in predsednik Osrednjega odseka lesnih trgovcev za dravsko banovino v Ljubljani in
Verovšek Jurij, veletrgovec v Ljubljani;
za namestnike gg.:
Müller Vinko, veletrgovec z vinom in posestnik v Domžalah,
Praprotnik Franjo, strojno mišarstvo v Zgor. Šiški.

Iz poteka občne zbor in podanih poročil je razvideti, da se zavod lepo razvija.

Državna hipotekarna banka je s 1. januarjem spremenila svojo brzojavno kratkoico iz dosedanje »Držav-

na hipotekarna« v novo kratkoico »Uprafonda«.

Romunska vlada je v posebnem »omnibu« odločno demantirala vesti, da namerava vlada uvesti nov davek na kapital ter da misli povečati obrok bankovcev. Vlada naglašja v svojem demantiju, da bo drž. proračun popolnoma uravnotežen, čeprav bodo izdatki za 10% večji, kakor pa so bili lani.

Emisijska delavnost na londonskem trgu je lani zelo padla. V decembru je bilo novih emisij samo

za 9,6 milijona funtov proti 12,8 milijona funtov v novembru. Vsem letu 1938. pa je bilo izdanih posojil za 118,1 milijona funtov, v l. 1937. pa za 171 milijonov funtov.

Obtok bankovcev Angleške banke se je po izkazu z dne 5. januarja znižal za 16,66 na 4880,07 milijona funtov.

Skupna vrednost 365 vodilnih vrednostnih papirjev na londonski borzi je po »Bankers Magazine« znašala sredi decembra 1938. 6,2

milijarde funtov ali za 7% manj kot v sredini decembra 1937 in za 15% manj kot v decembru 1936. Odločilni borzni krogi pa presoja položaj na borzi kljub temu ugodno, ker so prepričani, da je kriza na londonski borzi že prekoračila svojo najnižjo točko.

Japonska vlada je razpisala novo veliko notranje posojilo v višini 300 milijonov funtov za nadaljevanje vojne. Vlada je nadalje sklenila, da bo povečala zaradi amortizacije tega posojila davke.

Promet na ljubljanski borzi v letu 1938

Devize

Proti vsakemu pričakovanju ne kaže leto 1938. takšnega porasta deviznih zaključkov, kakor je bil dosežen v letu 1937., ko je bilo v primeri z letom 1936. perfektuirano celo za 136 milijonov dinarjev več deviznih zaključkov. Kajti lanski skupni devizni promet je znašal vsega le din 394.824.664'58 in je torej presegel promet v devizah iz leta 1937. komaj za ne polnih 18 in 1/2 milijona dinarjev; do čim znaša porast skupnih deviznih

	Berlin	Curih	Din deviza
1935	3'2	23'0	14'3
1936	41'0	8'6	15'1
1937	147'5	11'8	22'9
1938	175'1	15'8	8'9

Gornja primerjava nam kaže stalni dvig prometa zlasti v devizi Berlin in London, ki pa tudi tvorita pretežni del vsakoletnih deviznih zaključkov, le s to razliko, da je z ozirom na višino prometa prednjačila v letu 1935./36. še deviza London, dotlej pa stalno s precejšnjo razliko deviza Berlin. Deviza Curih je od l. 1935. dalje sicer v stalnem porastu, toda niti lani s skoraj 16 milijoni dinarjev ni dosegla višine zaključkov iz leta 1935. ker znaša razlika še vedno minus 7 milijonov dinarjev. Deviza New York zelo variira glede višine vsakoletnih zaključkov; nazadovol je njen lanski promet za malo manj kot 9 in 1/2 milijona dinarjev v primeri z letom 1937. Nasprotno pa očituje deviza Amsterdam nekakšno zanesljivo konstantnost vsakoletnih zaključkov na naši borzi.

Dvig prometa v devizi Berlin označuje lani tudi dejstvo, da je bil promet z avstrijskimi šilingi

Bruselj	1.746 milij. dinarjev,
Pariz	1.455 milij. dinarjev,
Praga	0.305 milij. dinarjev,
Solun	1.585 milij. dinarjev,
Trst	0.282 milij. dinarjev,

Poleg navedenih deviz je bilo lani perfektuirano še nekaj zaključkov v devizah: Stockholm, Varšava, Bagdad, Montreal, Tirana in Kodanj.

V valutah tudi lansko leto ni bilo nobenega prometa in torej položaj od leta 1935. dalje je ostal povsem nespremenjen, ker tudi v letih 1936./1937. ni bilo nobenih zaključkov.

Efekti

Naše efektno tržišče kaže še vedno nespremenjeno in sila žalostno sliko: Naravnost bagatelni promet približno 838 tisoč dinarjev ter popolno nezanimanje, ki ga očituje stalno mrtvilo kot edini odraz razpoloženja na tukajšnjem trgu z vrednostnimi papirji.

Od skupne vsote 3.045 komadov v vrednosti din 837.746'75 odpade samo na industrijske papirje, t. j. na delnice Trboveljske premogovkopne družbe 2.646 komadov v vrednosti din 505.420'—, dalje le 12 komadov na bančne efekte, t. j. na delnice Narodne banke v vrednosti dinarjev 89.850 ter ostanek 387 komadov v vrednosti dinarjev 93.000'— na državne vrednostne papirje in sicer na 2'5% vojno škodo, na 7% investicijsko posojilo ter na begluške obveznice.

V ostalih vrednostnih papirjih lani sploh ni bilo nobenega pro-

metu 1936. približno 154 in 1/2 milijonov dinarjev.

Največji devizni promet izkazuje lani mesec december z 51'282 milij. dinarjev (predlani oktober z 39'14 milij. dinarjev), najmanjši pa februar 17'455 milij. dinarjev prav tako kot predlani, ko je pa znašal nekaj več, t. j. 20'05 milijonov dinarjev.

Gibanje prometa v najvažnejših devizah je bilo tekom zadnjih štirih let naslednje: (vse v milijonih dinarjev):

	Dunaj	London	New York	Amsterdam
1935	48'1	56'6	27'6	5'5
1936	40'7	82'0	31'3	4'7
1937	52'1	93'9	33'6	5'7
1938	22'4	139'5	24'2	5'4

in dinarsko devizo ukinjen že v juniju 1938. iz razloga priključitve Avstrije k Nemčiji, oziroma radi združitve v Veliko Nemčijo. Potemtakem je del porasta deviznih zaključkov v devizi Berlin tekom drugega polletja 1938. pripisati predvsem omenjenim spremembam oziroma povečanju državnega in gospodarskega teritorija. Če upoštevamo razliko 27'6 milijona dinarjev, za kolikor je bil lani povečan promet v devizi Berlin napram letu 1937., tedaj moremo ugotoviti, da je bil lani v bistvu promet z RM skorajda istotolikšen kot predlani ter je celoten porast pripisati ukinitvi trgovanja z avstr. šil. in dinarsko devizo v II. sem. 1938.

Potemtakem je dosegla deviza London lani še največji porast zaključkov, t. j. nad 45 in 1/2 milijona dinarjev.

Od ostalih deviz izkazuje nekaj večji devizni promet v letu 1938.:

napram 1.05 v 1937. letu
napram 3.64 v 1937. letu
napram 0.74 v 1937. letu
napram 1.85 v 1937. letu
napram 1.16 v 1937. letu.

meta. Ako primerjamo gornje številke s prometom iz leta 1937., tedaj vidimo, da je promet celo nazadovol za 2.439 komadov v skupni vrednosti nekaj nad 118 tisoč dinarjev.

Blago

Nekoliko razveseljejejšo sliko pa kaže naše tržišče z blagom. Celokupni lanski promet znaša namreč 442 in 1/2 vagona v skupni vrednosti din 6.286.115'50. Če primerjamo te prometne številke z onimi za leto 1937., tedaj vidimo, da je blagovni promet porastel tako po količini, kakor tudi po vrednosti in sicer za celih 152 in 1/2 vagonov v vrednosti 2'817 milijona dinarjev t. j. po količini za dobre 2/3 a po vrednosti za več kot je znašal totalni promet z blagom v letu 1937. S tem se je blagovni promet na naši borzi že močno približal letu 1931. in znatno presegel skupne blagovne zaključke v letu 1932.

Od gornjega skupnega blagovnega prometa odpade na zaključke v lesu znatno večji del, t. j. 370 vagonov v vrednosti 5.209.505'5 dinarjev. V primeri z letom 1937. znaša povečanje celih 122 in 1/2 vagona v vrednosti 2'434 milij. dinarjev, kar znači nadvse razveseljav napredek. Seveda pa je v prej omenjenih številkah lesnega prometa na ljubljanski borzi za leto 1938. obsežen večji del zaključkov,

ki so bili sicer že v obdobju treh mesecev in manj perfektuirani z nemškimi in nekaj tudi z italijanskimi uvozniki, ki pa do tega časa gotovo še čakajo na potrebna uvozna dovoljenja in torej v bistvu še niso tudi izvršeni, čeprav jih moramo borznotehnično prevesti že v bilanci borznega prometa za 1938. leto. Kot rečeno, gre na račun navedenih lesnih zaključkov večji del izvoza v Nemčijo (približno 2/3), zatem deloma v Italijo oziroma Anglijo, a le znatno manjši del na račun našega izvoza v ostale države. Majhen del zaključkov pa odpade tudi na blago, ki je bilo prodano za domačo potrošnjo in porabo.

Na zaključke v žitu in mlevskih izdelkih odpade lani le 72 1/2 vagona v vrednosti din 1.076.610'—, kar znači zopet zadovoljiv porast prometa v primeri z letom 1937. in sicer za 30 in 1/2 vagona v vrednosti 382'9 tisoč dinarjev. Od tega skupnega prometa pa je treba odšteti promet v mlevskih izdelkih, ki znaša v 1938. letu 3 vagona v skupni vrednosti 66'8 tisoč dinarjev, torej približno isto toliko, kakor v letu 1937. Večji del prometa gre na račun zaključkov v koruzi, manjši del pa na zaključke v pšenici in ovsu ter ječmenu.

Ugodnejšemu razvoju našega blagovnega tržišča, zlasti žitnega, stoje na poti razne znane ovire, deloma domačega, deloma pa tudi mednarodnega značaja. Pri tem je vsekakor potrebno omeniti, da ovira našo slovensko žitno trgovino tudi dejstvo, da nastopajo poleg rednih trgovcev kot kupovalci in

Povpraševanja po našem blagu v tujini

912 — Krakov: paprika,
913 — Milan: ogleje,
914 — London: stekleno blago,
915 — Vaduz (Lichtenstein): ponuja se zastopnik za švicarski trg za modno galanterijsko blago (gumbe, patentne zaponke), za volneno in bombažno blago ter druge tekstilne proizvode,
916 — Pariz: odpadki rogov, parkljev in kosti vseh vrst živali,
917 — Teheran: gumbi za moške plašče iz galalita, moški klobuki in slamniki, volnene tkanine, ogledala in okensko steklo, kovinski okvirji za ženske torbice, električni pribor, steklenice za zdravila, rokavice, emajlirana posoda,
918 — Basel: slivovica.
922 — New York City: leseni gumbi, prevlečeni s svilo, sukanem ali blagom,
923 — London: konoplja.
924 — New York City: lesene pipe in pribor za kadilce,
925 — Tailin (Estonska): doge za sode,
926 — New York: stekleno in porcelansko blago,
927 — Mexicali Boja (Mexiko): novoustanovljena tvrdka, ki jo vodi naš rojak, išče zveze z našimi izseljenci, ki se zanimajo za ameriški trg,
928 — Sousse (Tunis): ponuja se zastopnik za razne proizvode in za les,
929 — Tel-Aviv: Velika uvoznika tvrdka, ki se šele ustanavlja, išče zveze z našimi izvozniki vseh

Vsak napreden trgovec

prodaja le tako blago, s katerim svojim odjemalcem koristi.

Nudite tudi Vi Vašim odjemalcem v prvi vrsti naravno Rogaško slatino; s tem koristite njim in sebi!

prodajalci tudi razne občine, ki nabavljajo s posredovanjem ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, oziroma po banki upravi, na podlagi dodeljenih »uputnic« žito, predvsem koruzo, pa tudi moko, zlasti pšenično, in jo prodajajo svojim občanom. Tako gre legalna kupčija redno iz rok naših trgovcev, ki že itak preživljajo najtežje čase in se mukoma borijo za svoj goli obstanek. Pred leti je bilo nekaj teh zaključkov na uputnice za preskrbo pasivnih občin perfektuirano s posredovanjem naše borze, sedaj pa je še to odpadlo.

Razsodišče

V poslovanju našega razsodišča je nastal nekakšen zastoj z ozirom na število vloženih tožb, pa majhno izboljšanje v pogledu višine vloženih terjatev. Kajti lani je znašalo število tožb 1153, torej za dve tožbi manj kot leta 1937., vložene terjatve pa so dosegle vsoto 3.938 milij. dinarjev, napram 3.739 milij. dinarjev predlani. Najvišji vloženi znesek je lani izkazan z din 100.000'—, predlansko leto pa din 105.000'—. Vsekakor je smatrati, da je naše razsodišče že v letu 1937. doseglo svoj poslovni minimum in da bo šla pot izboljšavanja poslovanja razsodišča ljubljanske borze odslej bržkone stalno navzgor. Med omenjenimi tožbami pa je lani bilo še več zelo zamotanih in težko rešljivih tožb, ki so bile rešene večkrat šele po dolgotrajni sporni razpravi. Seveda pa je znana ekspeditivnost borznega razsodišča mnogo pripomogla k temu, da se ga je že lani pričelo na novo posluževati več novih tvrdk.

proizvodov, ki morejo zanimati tamošnji trg,

930 — Zürich: usnjene rokavice za dame in gospode, nadalje rokavice iz volne in drugega materiala, žepni robci, rute za glavo v barvnih vzorcih, ovratne rute,
931 — Oslo: gumbi iz kamenih orehov,
932 — New York City: ščetine sortirane in zvezane.

Interesenti naj se za naslove obrnejo na Obaveštajni odsek Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd, Ratniški dom. Pri tem naj navedejo svoje ime in številko, pod katero je ponudba objavljena.

Dobave - licitacije

Pri Upravi smodnišnice v Kamniku bo dne 25. januarja ofertna licitacija za dobavo lesenih kroglic in olja za kamnikit.

Pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu bo dne 3. februarja ofertna licitacija za dobavo jeklene pločevine, dne 8. februarja pa licitacija za dobavo konoplje in jeklene vrvi in drugega materiala.

Prodaje

Pri direkciji šum brodske imovne občine v Vinkovcih bo dne 16. januarja prodaja hrastovih, jesenjih, brestovih in topolovih debel. Pri Drinskem zandarmerijskem polku v Sarajevu bo dne 21. januarja licitacija za prodajo ostankov starih obel in obutve.

(Predmetni oglasi so interesentom v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani na vpogled.)

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje tvrdke:

Josip Nadai, veletrgovina in eksport vina, Murska Sobota. Javna trgovska družba. Družbeniki: Vladislav Nadai, Josip in Miloš, trgovci v Murski Soboti. Vsak družbenik zase zastopa družbo.

Ivan Braun, Vigogne predilnica, tkalnica, barvarna, apretura in izdelovanje vate, Vitanje pri Slov. Konjicah. Imetnik Ivan Braun, tovarnar v Vitanju. Firmo zastopa lastnik sam.

Semlitsch Anton, trgovina s sadjem na drobno in debelo in izvoz sadja, Ziberci 45, občina Apače. Imetnik Anton Semlitsch, Ziberci.

»Hmeljarna« I. jugoslovanski zavod za vskladanje in konserviranje hmelja, družba z o. z. v Žalecu. Namen družbe je, da se hmelj pravilno shrani, da se dajejo predumi na vkladani hmelj, da se nabavljajo za kmetijstvo potrebni predmeti, da se vnovčujejo kmetijski pridelki, da se nabavljajo potrebni predmeti za preparacije, sušenje, rešanje in basanje ter da se ustanavljajo podružnice. Osnovna glavica 1.468.000 din, od katere je vplačano v gotovini 734 tisoč din. Poslovodje: Anton Petriček, načelnik, Vilko Senica, podnačelnik, člani: Friderik Širca, Franc Goričan, Rudolf Lorber, vsi iz Žaleca. Družbo zastopajo kolektivno načelnik ali podnačelnik in še en poslovodja. Kot stvarno vlogo vnesejo družbeniki nepremičnine in priteklino bivše zadruga »Hmeljarna« I. jugoslovanski zavod za vskladanje in konserviranje hmelja.

Zunanja trgovina

Nemški gospodarski minister doktor Funk je odpotoval iz Sofije, kjer je bil s svojo soprogo na odhodu, v Rim. Tu bo imel več važ-

nih sestankov z gospodarskimi zastopniki ter fašističnimi voditelji.

V Atenah se je ustanovila z delniško glavico 15 milijonov drahem družba »Siemens A. G.« za prodajo in instalacijo elektrotehničnih predmetov.

Na seji italijanskega nacionalnega odbora za gojitev bombaža je bilo sklenjeno, da se z bombažem

posejana površina poveča za 40.000 hektarov.

Nemčija potiska angleški premog z grškega trga, da uvaža danes Grčija že polovico vsega premoga iz Nemčije. Od 900.000 ton premoga, kolikor ga je uvozila lani Grčija, je dobavila Nemčija 528.000 ton. Tudi pri koksu se opaža isti pojav. Od skupno 74.000 ton uvoženega koksa je bilo iz Nemčije 67.000 ton.

Podražitev koksa v Mariboru?

Nameravano povišanje mestne uvoznine

Z raznih krajev se sliši, da namerava mestna občina mariborska že z novim proračunom, ki stopi v veljavo 1. aprila t. l., povišati mestno uvoznino na koks od 50 na 75 par za metrski stot, t. j. za 25 dinarjev pri vagonu 10 ton. Baje ima ta ukrep namen zaščititi domačo produkcijo koksa pred inozemskim blagom.

Gospodarski krogi Maribora nikakor niso preveč navdušeni, ko so izvedeli za to namero mestne občine, ki v sedanjem trenutku nikakor ni razumljiva. Namera bi bila razumljiva, ako bi šlo za tem, da se zaščiti domača proizvodnja pred poplavo domačega trga z inozemskim izdelkom, kar pa v tem primeru nikakor ne drži. Koks, ki ga proizvaja mariborska plinarina, namreč nikakor ni na višku in se kvalitativno nikakor ne more meriti z inozemskim. Koks je krhkejši kot n. pr. iz Ostrave, ki ga v večji meri uvažajo v Mariboru. Koks iz mariborske plinarne je dokaj moker in zato težji ter slabše gori in ne da zadostne vročine. Kaj je vzrok slabi kvaliteti, poslovnim krogom ni znano, tem manj, ko naša plinarina uporablja skoraj izključno le črni premog iz Poljske, Nemčije ali Češko-Slovaške. Razen tega je tudi domači koks mnogo dražji kot ostravski, ki je pri vagonu, postavljen v Maribor, za 500 do 600 dinarjev ce-

nejši. Zato je razumljivo, da naši gospodarski krogi raje posegajo po inozemskem koksu kot po domačem. Tudi ni mariborski koks poraben povsod tam, kjer se kuri z ostravskim. Uporaben je v manjši meri n. pr. pri centralni kurjavi, za kar bolj odgovarja češko-slovaški koks.

Gospodarski krogi so na stališču, da je pač treba predvsem gledati na to, da se domače blago spravi v denar in skuša uvoz inozemskega blaga kolikor mogoče omejiti, vendar pa to stremljenje ne sme iti na rovaš kakovosti blaga. Ako domače blago ne ustreza kvaliteti in ceni inozemskega, potem je pač naravno, da vsako podjetje raje posega po tujem blagu kot po tuzemskem.

Iz navedenih razlogov je poslovni svet mariborski mnenja, da povišica uvoznine na koks nikakor

ni potrebna, vsaj ne tako dolgo, dokler se kakovost mariborskega koksa ne izenači z inozemskim in dokler se tudi cene ne izenačijo. Kakor zatrjujejo, bo mariborska plinarina, ko bo letos zamenjana stara retortna peč z novo komorno najnovejšega sistema, proizvajala več in mnogo boljši koks ter bo potem lahko v vsakem oziru konkurirala s tujim koksom. Ko bo to doseženo, pa bo tudi razumljivo, če bo občina z zvišanjem uvoz-

nine zaščitila domače blago pred tujim. Dokler se pa to ne izvede, povišanje uvoznine na koks nikakor ni na mestu. Kakor čujemo, bodo gospodarske korporacije napravile pri mestni občini potrebne korake, da vsaj za letos počaka z nameranim povišanjem, ker bi nova uvoznina podražila proizvodnjo. Upati je, da bo mestna občina uvidela neumestnost tega koraka in ustregla želji gospodarskih krogov mariborskih.

A. B.

Sprememba v tarifi za pobiranje žigovine

Tarifa za pobiranje žigovine in drugih pristojbin za mere in dragocene kovine je spremenjena, in sicer takole:

1. V členu 3. tarife se tisti del, ki se nanaša na priprave za merjenje tekočin, spreminja in se glasi:

Priprave za merjenje tekočin:

a) s posodami za merjenje:
do 2 litrov din 10'—
čez 2 do 5 litrov din 30'—
čez 5 do 50 litrov din 60'—
čez 50 do 150 litrov din 100'—
čez 150 litrov din 150'—

b) z mehaničnimi napravami za merjenje:

čez 5 do 50 l/min. prelivne zmogljivosti din 60'—
čez 50 do 150 l/min. prelivne zmogljivosti din 100'—
čez 150 l/min. prelivne zmogljivosti din 150'—

2. Člen 5. tarife se spreminja in se glasi:

Sodi:

Do 100 litrov prostornine, ne glede na to, ali je sod navaden ali pa za pivo, se pobira po din 3'— za vsakih nadaljnjih 100 litrov po din 3'— Ostanek, manjši od 100 litrov, se računa za polnih 100 litrov.

3. Člen 11., točka 1., tarife se spreminja in se glasi:

1. Temeljne tarifne postavke za elektroštevce (tokomere) z enim sistemom za merjenje do napetosti 500 voltov ne glede na vrsto toka in periodičnost:

do 10 amperov din 15'—
čez 10 do 50 amperov din 20'—
čez 50 do 200 amperov din 30'—
čez 200 do 500 amperov din 50'—
čez 500 amperov din 100'—

Nova tarifa je stopila 1. januarja 1939. v veljavo.

Naročajte in širite „Trgovski list“!

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 7. januarja objavlja: Pravila o inventariziranju zbirke učil, knjižnic in oprave v srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah — Odločbo o spremembah in dopolnitvah v tarifi za pobiranje žigovine in ostalih pristojbin za mere in dragocene kovine — Odločbo o taksiranju dovolitev za izvrševanje privatne živinozdravniške prakse — Odločbo o podaljšanju pridobitne odmere na l. 1939 — Odločbo o odkupu deviz po pooblaščenih zavodih.

GOSPOD je odločil število dni in čas, da je odšel v Onostranstvo v enainsedemdesetem letu življenja najboljši mož, stric in svak, gospod

ALOJZIJ VODNIK

KAMNOSEŠKI MOJSTER

v nedeljo dne 8. januarja opolnoči po kratki in nenadni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb predragega rajnika bo v sredo ob 15. iz Kolodvorske ulice št. 34.

To pregrenko vest sporoča vsem prijateljem in znancem globoko žalujoča soproga Ivanka Vodnik, rojena Pogačnik, in sorodstvo.

V LJUBLJANI dne 9. januarja 1939.

Nove knjige

Nemško-slovenski slovar

Sestavil dr. Fr. Tomšič. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1938. St. 760, cena 100 dinarjev.

V znani in priljubljeni »Zbirki žepnih slovarjev in učbenikov«, ki jo že več let izdaja Jugoslovanska knjigarna, je sedaj izšel tudi navedeni slovar. Na videz to ni novo delo, temveč le druga izdaja dose- danjega dr. Bradačevega »Nemško-slovenskega slovarja«, ki je izšel pred desetimi leti, a to je le na videz, kajti v resnici je to vendar- le temeljito predelano in do neke mere sploh nov slovar. Že prvi, dr. Bradačev je bil jako dober in priročen, zaradi česar je bil tudi razmeroma hitro razprodan, kar razen tega tudi najlepše dokazuje njegovo živo potrebo, sedanjí, dr. Tomšičev je pa še prav bistveno izboljšal. Kljub temu, da je dr. Tomšič brez škode opustil 16 stran- nj slovniškega uvoda in črtal mar- sikako besedo, je obseg slovarja narastel vendarle za celih 40 stran- ni, kar nam najlepše priča, da je šlo sestavljalcu predvsem za to, da izda res praktičen slovar, ki bi docela zadovoljil vsakdanjo potre-

bo najrazličnejših interesentov. In priznati moramo, da se mu je to tudi v polni meri posrečilo, kajti s tem lepim delom imamo pred seboj priročnik, ki ne bo zadovo- ljil le jezikoslovca, temveč tudi tisti široki krog izobražencev, obrt- nikov idr., katerim je v prvi vrsti namenjen. Ker je zlasti pri mlaj- šem rodu znanje nemščine skoraj izginilo, a vsakdanja živa potreba nas zopet in zopet spravlja v stik z njo, naš knjižni trg takega dela kratko in malo ni mogel pogrešati.

Mnogoštevilni interesi bodo pa tako sestavljalcu kakor tudi za- ložnici gotovo hvaležni, da sta od- pomagla tej potrebi v tako brez- hibni obliki. Ker ima ta izdaja finejši papir nego Bradačeva, je slovar kljub večjemu obsegu tanjši, kar priročnost le še poveča. Ker bo kupce našla potreba sama, nam ga priporočati niti treba ni, tem- več nanj vse le opozarjamo: izo- bražence, poslovne ljudi, dijake in vse druge interese.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kraljica Marija praznuje danes svoj rojstni dan. V kratkem času si je kot družica nepozabnega kralja Aleksandra pridobila ljube- zen jugoslovanskega naroda in ta ljubezen se je zlasti utrdila in po- večala po marsejski tragediji. Rojst- ni dan kraljice Marije je zato ved- no praznik vsega našega naroda. Zlasti pa je praznik za Slovence, med katerimi preživlja kraljica Marija velik del leta. V iskreni vdanosti želi slovenski narod svoji kraljici ob njenem rojstnem dnevu vso srečo in vse zadovoljstvo. Da živi kraljica Marija!

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle je odpotoval v Romunijo, da se ude- leži lova, ki ga priredi njemu na čast romunski kralj Karol.

Državna zveza gostinskih zdru- ženj v Beogradu priredi poučno potovanje po Italiji, da se naši go- stilničarji seznanijo z vsemi prido- bitvami italijanskega gostilničar- stva zlasti z ozirom na tujski pro- met.

»Spričo viharjih signalov z dru- ge strani oceana, moram znova zaklicati svoje svarilo.« S temi besedami je začel predsednik Roosevelt svojo poslanico na 76. ameriški kongres. In nato je nadaljeval, da se je sicer moglo preprečiti, da bi se svet zavil v plamene, vendar pa mir nikakor še ni obvarovan. Ubi-

jajoča oboroževanja vsepovsod to dovolj dokazujejo. Viharji od zu- naj groze trem ameriškim potre- bam: svobodi vere, demokraciji in mednarodni dobri volji. Na teh treh elementih je zgrajena vsa naša civilizacija in zato jih bomo branili. Nato je poudaril Roosevelt, da hoče Amerika braniti svetovni mir in sodelovati z drugimi narodi, da bi se agresivnost med narodi zmanjšala in da bi mogla zopet zacveteti trgovina. Nočemo z oro- žjem napasti, da bi napad prepre- čili, vendar pa to ne pomeni, da bi hoteli delati, kakor da napada sploh ni. Ni vojna edino sredstvo, da si priskrbimo respekt. So še druge metode, ki so močnejše od samih besed. Sedanjí ameriški za- kon o nevtralnosti je treba spre- meniti, ker pomaga napadalcu, od- reka pa pomoč napadenemu. Ame- rika mora imeti oboroženo silo, ki je tako močna, da more takoj od- biti vsak napad na naše strateške točke, druga naloga pa je, da svo- jo industrijo uredimo tako, da se more v primeru vojne takoj spre- meniti v vojno industrijo.

Govora predsednika Roosevelta je povsod po svetu napravil močan vtis. V Ameriki njegov govor splo- šno odobravajo, enako v Angliji in Franciji. V Nemčiji in Italiji pa poslanico ostro zavračajo.

Predsednik Roosevelt je predlo- žil novi ameriški proračun, ki pred- videva 8995 milijonov dolarjev iz- datkov, dohodkov pa le 5669 mili- jonov. Primanjkljaj v višini 3'5 mi- lijarde dolarjev naj bi se kril z notranjim posojilom, ker odklanja Roosevelt vsako zvišanje davkov. Z novim posojilom bi se državni dolg U. S. A. povečal za 44,4 mili- jarde dolarjev. Za vojsko bi se po- rabilo 1'3, za gospodarsko oživlje- nje in za socialne namene pa 2'2 milijarde dolarjev iz proračunskih sredstev.

Knez Konoje je svojo demisijo utemeljil v posebni izjavi časopi- som. Dejal je, da je konflikt s Ki- tajsko stopil v novo fazo in da je sedaj potrebno, da ves narod zaupa politiki vlade. Svojo izjavo je za- ključil z besedami: »Potem ko sem prevzel težko odgovornost, da to izvedem, se čutim osramočenega, da niso bile moje sposobnosti za- dostne, da bi te naloge izvedel. To je vzrok moje demisije.« V Evropi menda še ni noben ministrski pred- sednik tako odkritosrčno povedal, zakaj je odstopil.

V poljskem vladnem taboru so izdelali načrt, po katerem naj bi se vse poljsko prebivalstvo razde- lilo v tri skupine: 1. na poljsko, 2. na slovensko-nemško manjšino in 3. na žide. Pripadniki prve sku- pine bi imeli vse državljanske pravice, pripadniki druge le tedaj, če bi se izjavili za lojalno sodelova- nje v Poljski, dočim bi bili židi brez vseh pravic. Drugo vprašanje

je seveda, če bo mogoče ta načrt izvesti.

Italijanski gen. konzul v Tunisu je protestiral, ker so demonstranti v Tunisu raztrgali in zažgali itali- jansko zastavo. »Giornale d'Italia« pa piše, da Italija ne more zapu- stiti 100.000 Italijanov v Tunisu. Lst zato napoveduje nove korake rimske vlade v svrhu pospešene re- šitve tuniskega vprašanja.

Gospodarski kolegij čl. ministr- skega sveta je izdelal gospodarski in finančni načrt za naselitev 10 tisoč češko-slovaških izseljencev v južno-ameriških državah. Med iz- seljenci bodo židje in nežidje.

Električni bajonet je iznašel biv- ši avstrijski oborožitveni inženir Viktor Stokanzl. Iznajditelj je 37 let star.

Italija bo morala uvažati krompir

Letošnja letina krompirja v Ita- liji je bila znatno slabša, kakor se je pričakovalo. Ves donos je zna- šal 25,8 milijona stotov, dočim je znašal lani 28,7 milijona stotov. Zaradi nezadostne letine bo mo- rala Italija uvoziti tuj krompir. Cene za krompir so čvrste. Domači krompir se prodaja v trgovini na debelo po 44 do 55 lir za stot, madžarski pa po 48 lir za q.

Angleško-ameriški kapital na Bolgarskem

Po zanesljivih informacijah na- merava neka angleško-ameriška družba financirati postavitev viso- kih peči na Bolgarskem. Ta druž- ba je že ustanovila take peči v Turčiji in namerava sedaj razširiti svoje delo na Bolgarsko. Pričaku- jejo, da bo zastopnik te družbe v kratkem podal o namerah družbe konkretne predloge bolgarski vlad- i. Bolgarski odločujoči krogi so prepričani, da bodo pogajanja te skupine z bolgarsko vlado v krat- kem ugodno zaključena.

124 milijonov din so dobili gojitelji sladkorne repe

Vse naše sladkorne tovarne so letos izdelale 7700 vagonov slad-

korja, za kar so porabile 60.500 vagonov sladkorne repe. Iz 100 kg sladkorne repe se je torej pridobi- lo 12 kg in 700 gramov sladkorja. V nekaterih krajih je bila repa boljša in dala večji odstotek slad- korja, zato pa je bila v drugih kra- jih slabša. Kmetovalci so dobili po uredbi povprečno za metrski stot repe 20'55 din. Skupno so dobili kmetje za sladkorno repo 124 mi- lijonov din. Splošno se sodi, da 7700 vagonov sladkorja ne bo za- dostovalo za domačo potrošnjo, ki se cení na 8400 vagonov. V tem primeru bi morali sladkor uvoziti. Ker je pri nas sladkorne repe do- volj in tudi kapaciteta sladkornih tovarn še dolgo ni izkoriščena v polni meri, bi se pač mogla slad- korna proizvodnja urediti tako, da ne bi bili v nevarnosti, da nam sladkorja še zmanjka.

Lansko obrtno gibanje v Mariboru

kaže zanimive številke. Mestna občina je izdala vsega skupaj 164 obrtnih dovoljenj, izbrisala pa je 157 obrtnih pravic. 38 obrtnih do- voljenj je bilo le prenesenih, ravn- no toliko obrtnikov je za dobo enega leta ustavilo obrat, dočim jih je bilo 7, ki so lani zopet za- čeli delati. Pomožni prostori so bili prijavljeni v 23 primerih, v 10 pa odjavljeni. V 10 primerih so vdove prevzele vodstvo obra- tov po umrlem možu. Končno pravi statistika, da je bilo prijavlje- nih 18 novih poslovojdij. Če vzamemo za podlago te številke, vi- dimo iz njih, da se je gospodar- sko življenje, kar se tiče obrtni- štva, že precej normaliziralo. Dru- gačna pa je slika, ako presojamo promet in vidimo, koliko zaslužka je imelo mariborsko obrtništvo v preteklem letu.

Radio Ljubljana

Torek dne 10. januarja. 11.00: Šolska ura: Januar doma in v pri- rodi, dialog (vodi Miroslav Zor) — 12.00: Virtuozji (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Plošče — 18.40: Odnos svetega do dobrega (Fr. Tersegav) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Vesela tedenska kronika — 20.00: Klavirski koncert bolgarske glasbe; izvajajo kompozitor prof. Pančo Vla- digerov — 20.45: Koncert radijske- ga orkestra — 22.00: Napovedi, po- ročila — 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emona«.

Sreda dne 11. januarja. 12.00: Operni napevi (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Salonski trio — 14.00: Napo- vedi — 18.00: Mladinska ura: Glas- beno predavanje (dr. A. Dolinar) — 18.40: Zgodovina gradov na šta- jerskem (Leo Pettau) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fr. Pengov) — 20.00: Šalja- pin poje (plošče) — 20.15: Prenos iz Maribora. Simfonični in vokalni koncert slovenske glasbe. Izvajajo- či: Veliki simf. orkester Glasbene Matice, Godba 45. pešpolka, Me- šani zbor Glasbene Matice, Harfa solo: Fran Lukeš, Orgle solo: Ka- pelnik Jos. Jirane. Dirigent: D. M. Šijanec — 22.00: Napovedi, poro- čila — 22.15: Plošče.

Trgovci! Visok zaslužek!

V Vašem lastnem interesu je, da v Vaši trgovini forsirate prodajo „AGA“ za masažo s smrekovim ekstraktom. — Nudim Vam najvišji mogoči zaslužek in posebno novo- letna darila

Zahtevajte cenik!

„AGA“ za masažo

Samoprodaja za dravsko banovino

Dolinšek Vitomir
Celje

Upravni svet in ravnateljstvo „Slavije“,
jugoslovanske zavarovalne družbe v Ljubljani, sporoča tužno
vest, da je dne 8. t. m. preminul, gospod

ALOJZIJ VODNIK

dolgoletni član upravnega sveta

Za zavod zaslužnega pokojnika ohranimo v častnem
spominu.

V Ljubljani dne 9. januarja 1939.

Upravni svet in ravnateljstvo

„SLAVIJE“

Jugoslovanske zavarovalne
družbe v Ljubljani

Najboljša restavracija Ljubljane

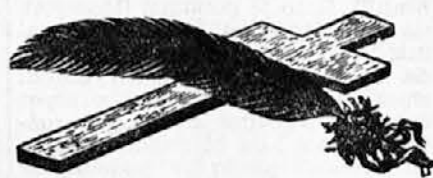
se radi obolelosti najemnika odda s

1. aprilom 1939 v najem

Kvalificirani ponudniki naj stavijo
svoje ponudbe s točno navedbo
dosedanje prakse in družinskih raz-
mer do 20. januarja t. l. na

upravo „Grand hotel Union“ v Ljubljani

kjer se dobijo točnejša pojasnila

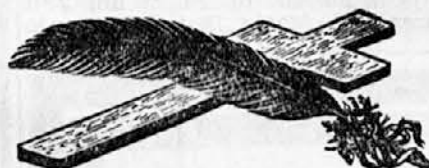
UPRAVNI SVET, RAVNATELJSTVO IN URADNIŠTVO LJUBLJANSKE
KREDITNE BANKE sporoča žalostno vest, da je dne 8. januarja 1939
preminul, gospod

ALOJZI VODNIK

industrijalec, predsednik Ljubljanske kreditne banke, predsednik Združenih papirnic
Vevče, Goričane in Medvode d. d., član uprave mnogih industrijskih podjetij itd.

Pokojnik se je udejstvoval polnih 33 let v upravi našega zavoda
ter je bil njegov večletni predsednik. S svojimi velikimi izkušnjami, z iz-
redno vztrajnostjo in delavnostjo je bil našemu zavodu v veliko oporo ter
najboljši svetovalec in voditelj, za kar mu ohranimo trajno hvaležen spomin.

V Ljubljani 9. januarja 1939.

ZDRUŽENE PAPIRNICE VEVČE, GORIČANE IN MEDVODE D. D.
V LJUBLJANI javljajo v imenu svojega upravnega sveta, ravnateljstva in
osebja pretresljivo vest, da je predsednik njihovega upravnega sveta, gospod

ALOJZI VODNIK

industrijalec, predsednik Ljubljanske kreditne banke,
član uprave številnih industrijskih delniških družb itd.

danes preminul.

Velezaslužnega predsednika, ki je razvoju in napredku naših podjetij
posvetil neumorno in požrtvovalno svoje sile, ohranimo v trajnem in ne-
izbrisnem spominu.

Ljubljana dne 9. januarja 1939.